

jam reliquo tempore usque ad tempus partus magnitudine augeatur.

HIERONYMUS. Sicut nescis viam spiritus & animæ ingrediens in parvulum, & ignoras ossium & venarum varietates in ventre prægnantis: quomodo ex vili elemento corpus hominis in diversas effigies artusque varietur: & de eodem femine aliud mollescat in carnibus, aliud duretur in ossibus, aliud in venis palpitet, aliud ligetur in nervis, ita Dei opera scire non poteris qui factor est omnium.

AUGUSTINUS. De animæ incarnatione utrum ex illa una quæ primo homini data est, sic cetera propagentur. An singulis quibusque novæ etiam modo fiant. An alicubi jam existentes vel mittantur divinitus, vel sponte labantur in corpora? Quænam sit eligenda opinio scire desidero.

HIERONYMUS. Super animæ statu meminisse vestræ quaestionculæ: imò maximæ Ecclesiasticæ quaestionis: Utrum lapsa de cælo sit: ut Pythagoras philosophus omnisque Platonici & Origenes putant: an à propria Dei substantia, ut Stoici, Manichæus, & insana Priscilliani hæresis suspicantur: an in thesauro Dei habeantur olim conditæ: ut quidam Ecclesiastici stulta persuasione confidunt: an quotidie à Deo fiant, & mittantur in corpora, secundum illud quod in Evangelio scriptum est: Pater meus usque modo operatur, & ego operor: an certè ex traduce: ut Tertullianus, Apollinarius, & maxima pars Occidentalium autumant: ut quomodo corpus ex corpore, sic anima nascatur ex anima: & simili cum brutis animantibus conditione subsistat.

AUGUSTINUS. Hoc certè sentis, quod singulas animas singulis nascentibus etiam modo Deus faciat. Cui sententiæ ne abiciatur, quod omnes creaturas sexto die consummaverit Deus, & septimo requieverit: adhibere testimonium ex Evangelio: Pater meus usque nunc operatur.

HIERONYMUS. Quid enim ambiguitatis in dicto est: ut diversæ intelligentiæ tribuatur occasio? Constat, & super hoc nulla contentio est.

AUGUSTINUS. Doce ergo quæso, quæ doceam: doce quod teneam. Et dic mihi si animæ sigillatim in singulis hodiæque nascentibus sunt: ubi in parvulis peccent: ut indigeant sacramento Christi, remissione peccati peccantes in Adam: ex quo caro est propagata peccati: aut si non peccant, qua iustitia creatoris ita peccato obligentur alieno? Cùm exinde propagatis membris mortalibus inferuntur: ut eas nisi per Ecclesiam subventum fuerit, damnatio consequatur: cùm in earum potestate non sit, ut eis possit gratia baptismatis subvenire.

HIERONYMUS. Alienati sunt peccatores à vulva: erraverunt ab utero: locuti sunt falsa: itam ut nati sunt, subiacere peccato, in similitudinem prævaricationis Adæ, qui est forma futuri. Illud quoque quod in volumine Job scriptum est: nunquid mundus erit homo coram Deo, aut in operibus suis irreprehensibilis vir? Si adversus famulos suos non credit: & contra angelos suos pravum quid reperit: quanto magis in his qui habitant domos luteas: è quibus & nos de eodem luto sumus? Nullus enim absque peccato: ne si unius quidem diei fuerit vita ejus. Si enim stellæ non sunt mundæ in conspectu Dei, quanto magis vermis & pretredo, & hi qui peccato offendentes Adam tenentur obnoxii.

AUGUSTINUS. Obsecro te quomodo hæc opinio defenditur, qua creduntur animæ non ex illa una primi hominis fieri omnes: sed sicut illa una uni, ita singulis singularæ. Ea verò quæ dicuntur alia contra hanc opinionem, facile me puto posse refellere: sicut est illud, quo quidam sibi eam videntur urgere: quomodo consummaverit Deus omnia opera sua sexto die, & septimo die requieverit, si novas adhuc animas creat? Quibus si dixerimus, quod ex Evangelio supra posuisti: Pater meus usque nunc operatur: Respondent: Operatur dictum est, institutas administrando: non novas instituido.

HIERONYMUS. Hic locus apud imperitos & scripturarum sanctorum meditationem usumque & scientiam non habentes: videtur opinioni tuæ prima fronte blandiri. Ceterum discussus facile solvitur: & cùm testimonia scripturarum aliis comparaveris testimoniis: ne sibi Spiritus sanctus pro qualitate locorum & temporum videatur esse contrarius: secundum illud quod scriptum est: Abyssus abyssum invocat in voce cataractarum suarum. Cerno quò tua tendat assertio: sed de hoc in posterioribus differendum est: ne dum miscemus

quaestionibus quaestiones, obscuram audientibus intelligentiam, relinquamus.

AUGUSTINUS. Verum est, quod à rebus quæ non erant institutis requievit: & hoc verum est, quod non solum gubernando quæ fecit, verum etiam aliquid non quod nondum est, sed quod jam creaverat numerosius creando, usque nunc operatur. Vel sic ergo vel alio quolibet modo existimus ab eo quod nobis objicitur de requie Dei ab operibus: ne propterea non credamus nunc usque fieri animas novas, non ex illa una, sed sicut illam unam. Nam quod dicitur: quare facit animas eis quos novit citò morituros? Possumus respondere parentum hinc peccata, vel convinci, vel flagellari.

HIERONYMUS. Super quo quid mihi videretur, in opusculis contra Rufinum olim scripsisse me novi: adversum eum libellum quem sanctæ memoriæ Anastasio Episcopo Romanæ Ecclesiæ dedit. In quo lubrica & stulta ac subdola confessione, dum auditorum simplicitati illudere nititur: suæ fidei, imò perfidiæ illulit.

AUGUSTINUS. Quod in libro adversus Rufinum posuisti quosdam huic sententiæ calumniari: quod Deum dare animas adulterinis conceptibus videatur indignum: unde conantur astruere meritis gestæ ante carnem vitæ, animas quasi ad ergastula hujus mundi iuste posse perducere: non me movere multa cogitantem, quibus hæc potest calumnia refutari. Et quod ipse respondisti: non esse vitium seminis in tritico, quod furto dicitur esse sublatum: sed in eo qui frumenta furatus est: nec idcirco terram non debuisse gremio suo semina confovere, quia sator immunda ac projecit manu: elegantissima similitudo est, quam & antequam legerem nullas mihi objectio ista de adulterinis sœtibas in hac quaestione faciebat angustias: generaliter intuenti multa bona Deum facere, etiam de nostris malis pravisque peccatis. Animalis autem cuiusque creatio si habeat prudentem patrumque consideratorem, ineffabilem creatori laudem excitat: quanto magis creatio non cujuslibet animalis, sed hominis? Si autem causa creandi queritur, nulla citius & melius responderet: nisi quia omnis creatura Dei bona est. Et quid dignius, quam ut bona faciat Deus bonus, quæ nemo potest facere nisi Deus? Hæc & alia quæ possum, & sicut possum dico adversum eos, qui opinionem hanc, qua creduntur animæ sicut illa una singulis fieri, labefactare conantur.

HIERONYMUS. Antonius orator egregius: in cuius laudibus Tullius personat, disertos se ait vidisse multos: eloquentem adhuc neminem. Noli igitur mihi oratorum & non tuis floribus ludere: per quos solent imperitorum atque puerorum aures decipi: sed simpliciter dic quid sentias.

AUGUSTINUS. Cùm ad pœnas ventum est parvulorum, magnis, mihi crede, coarctor angustias: nec quid respondeam, prorsus invenio. Non solum eas pœnas dico, quas habet post hanc vitam illa damnatio, quò necesse est trahantur, si de corpore exierint sine Christianæ gratiæ sacramento: sed eas ipsas quæ in hac vita dolentibus nobis versantur ante oculos: quas enumerare si velim, prius tempus quam exempla deficient. Languescunt ægritudinibus, torquentur doloribus, fame & siti cruciantur, debilitantur membris, privantur sensibus, vexantur ab immundis spiritibus. Demonstrandum est itaque quomodo ista sine ulla sui mala causa iuste patiantur. Non enim dici fas est, aut ista ignorante Deo fieri, aut eum non posse resistere facientibus, aut iniuste ista vel facere, vel permittere.

HIERONYMUS. Diversis testimoniis scripturarum eadem in quaestione uteris in theatralis præstigiis: qui unum eundemque hominem personarum varietate mutata in Martem Veneremque producunt: ut qui prius rigidus & truculentus inceperat, postea solvatur in molliem femininam.

AUGUSTINUS. Cùm te iratum sensero, nihil aliud quam veniam deprecabor.

HIERONYMUS. Quæso ut patienter audias: non enim de adversario victoriam, sed contra mendacium querimus veritatem.

AUGUSTINUS. Nunquidnam sicut animalia irrationalia rectè dicimus in usus dari naturis excellentioribus, etsi vitiosis: sicut apertissime in Evangelio videmus, porcos ad usum desideratum concessos esse dæmonibus, hoc & de homine rectè possumus dicere: animal est enim, sed rationale,

etsi mortale. Anima est rationalis in illis membris quæ tantis afflictionibus pœnas luit. Deus bonus est, Deus iustus est, Deus omnipotens est: hoc dubitare omnino dementis est. Tantorum ergo malorum, quæ fiunt in parvulis causa iusta dicatur. Nam cùm majores ista patiuntur, solemus dicere, aut sicut in Job merita examinari, aut sicut in Herode peccata puniri: & de quibusdam exemplis, quæ Deus manifesta esse voluit, alia quæ obscura sunt hominum conjecturæ conceduntur, sed hoc in majoribus. De parvulis autem quid respondeamus, edisserere, si tantis pœnis nulla in eis sunt punienda peccata. Nam utique nulla est in illis ætatibus examinanda iustitia.

HIERONYMUS. Dedit Ecclesiastes primò omnium mentem suam ad sapientiam requirendam, & ultra licitum se extendens, voluit causas rationisque cognoscere, quare parvuli corripentur à demone. Cur naufragia & iustos & impios pariter absorberent. Utrum & hæc & his similia casu evenirent, an iudicio Dei? Et si casu, ubi providentia. Si iudicio, ubi iustitia Dei?

AUGUSTINUS. Doce igitur, quid dicere, quid sentire debeamus, ut constet nobis ratio novarum animarum, singulis corporibus sigillatimque factarum.

HIERONYMUS. Videris mihi obliviosus esse, & quasi nihil supra dictum sit, per eandem disputationis reverti lineas: hoc enim longa disseratione discussum est.

AUGUSTINUS. Damnationis in parvulos causam requiro: quia neque animarum, si novæ fiunt singulis singularæ, video esse illum in hac ætate peccatum, nec à Deo damnari aliquam credo, quam videt nullum habere peccatum. An fortè dicendum est in parvulo carnem solam esse peccati: novam verò illi animam fieri, qua secundum Dei præcepta vivente in adiutorio gratiæ Christi, & ipsi carni edomitæ ac subjugatæ possit incorruptionis meritum comparare.

HIERONYMUS. Demus operam ut perniciosissima hæresis de Ecclesia auferatur, quæ semper simulat penitentiam, ut docendi in Ecclesiis habeat facultatem, ne si aperta se luce prodiderit, foras expulsa moriatur.

AUGUSTINUS. Quærenda causa atque reddenda est, quare damnentur animæ, quæ novæ creantur singulis quibusque nascentibus, si præter Christi sacramentum parvuli moriantur. Damnari enim eas, si sic de corpore exierint, & sancta Scriptura, & sancta est testis Ecclesia. Unde illa de animarum novarum creatione sententia, si hanc fidem fundatissimam non oppugnat, sit & mea: si oppugnat, non sit & tua. Nolo mihi dicatur pro hac sententia debere accipi quod scriptum est: Qui finxit spiritum hominis in ipso, & qui fingit sigillatim corda eorum. Aliquid fortissimum atque invictissimum requirendum est, quod nos non cogat Deum credere ullarum animarum sine culpa aliqua damnatorem. Nam vel tantumdem valet, vel plus est forsitan creare quam fingere: & tamen scriptum est: Cor mundum crea in me Deus. Nec ideo putari potest anima hoc loco optare se fieri priusquam aliquid esset. Sicut ergo jam existens creatur innovatione iustitiæ, sic jam existens fingitur confirmatione doctrinæ. Nec illud quod in Ecclesiaste scriptum est: Tunc convertetur in terram pulvis sicut fuit, & revertetur spiritus ad Dominum qui dedit illum, istam confirmat sententiam, quam volumus esse nostram. Plus enim hoc suffragatur eis, qui ex una putant omnes esse animas. Nam sicut convertitur, inquit, pulvis in terram sicut fuit, & tamen caro, de qua hoc dictum est, ad hominem non revertitur, ex quo propagata est, sed ad terram unde primus homo factus est: sic & Spiritus ex ipsius unius spiritu propagatus, non tamen ad eum revertitur, sed ad Dominum à quo illi datus est. Verum quia hoc testimonium ita pro istis sonat, ut non omnino huic opinioni, quam defendi volo, videatur esse contrarium: admonendam tantum credidi prudentiam tuam, ne talibus testimoniis ex his angustias me coneris eruere. Nam licet nemo faciat optando ut verum sit quod verum non est, tamen si fieri possit, optarem ut hæc sententia vera esset, sicut opto, ut si vera est, abs te liquidissime atque invictissime defendatur.

HIERONYMUS. Proposuisti testimonia, quæ non de alterius scripturæ loco, sed de propriis libris absoluta sunt: Revertetur pulvis in terram suam unde sumptus est, & spiritus revertatur ad Dominum qui dedit illum. Ex quo satis sunt ridendi, qui putant animas cum corporibus fieri, & non à Deo, sed à corporum parente generari. Cùm enim car-

Tom. V.

ro revertatur in terram, & spiritus redeat ad Deum qui dedit illum, manifestum est Deum parentem esse animarum, non homines.

AUGUSTINUS. Illam verò opinionem, quod ex una fiant omnes animæ, nec discutere volo nisi necesse sit. Atque utinam ista de qua nunc agimus, si vera est, sic abs te defendatur, ut hoc necesse jam non sit. Quamvis autem desiderem, rogem, votis ardentioribus exoptem & expectem, ut per te mihi Dominus hujus rei auferat ignorantiam: tamen si, quod abicit, minimè meruero, patientiam mihi petam à Domino nostro.

HIERONYMUS. Juxta beatum Apostolum: Unusquisque in suo sensu abundat, alius quidem sic, alius autem sic. Certè quicquid dici potuit, & sublimi ingenio de scripturarum sanctorum hauriti fontibus, à te positum atque disserterum est. Sed quæso reverentiam tuam, parumper patiaris me tuum laudare ingenium. Nos enim inter nos eruditionis causa disserimus. Ceterum æmuli, & maxime hæretici, cùm diversas inter nos sententias viderint, de animi calumnia buntur rancore descendere. Mihi autem decretum est te amare, suspicere, colere, mirari, tuaque dicta quasi mea defendere.

AUGUSTINUS. Qui animas ex una propagari asserunt, quam Deus homini primo dedit, atque ita eas ex parentibus trahi dicunt, si Tertulliani opinionem sequuntur, profectò eas non spiritus, sed corpora esse contendunt, & corpulentis seminis exoriri: quo perverius quid potest dici?

HIERONYMUS. Qui dicunt prius animas fuisse quam nate sunt, & non corpori secundum exemplum primi hominis à Deo quotidie fieri, anathema sint.

AUGUSTINUS. Quis negat non unius tantum, sed omnis animæ creatorem factorémque Deum, nisi qui ejus eloquiis apertissime refragatur? Sine ulla quippe ambiguitate per Prophetam dixit: Omnem flatum ego feci, animas scilicet intelligi volens.

HIERONYMUS. Dominus in Evangelio: Videte, inquit, ne contemnatis unum ex his pusillis. Dico enim vobis, quia angeli eorum semper vident faciem patris mei qui in cælis est. Magna dignitas animarum ut unaquæque habeat ab ortu nativitate in custodiam sui angelum designatum. Sufficiat nobis memorata credulitas: & nostra tandem finiatur oratio. Ecce Deo favente feci quod flagitasti, imò quod potui: rationem animæ juxta exemplum primi hominis, & verbum salvatoris à Domino Deo quotidie fieri jamque formato corpori dati, totumque cursum ejus breviter licet, salubribus potius, si dici fas est, quam passibus pro festinatione ad finem usque perduxit: atque pro tenuitate ingenio mei per cunctos Ecclesiæ magistros, præsertim per duos pinguedinis libros, Augustinum videlicet & Hieronymum assistentes, aureo dextera levaque candelabro, instar duorum cæli luminarium cognitioni ad liquidum tradidi: de quampulvis eorum opusculis, sua eis solerti vigilantia, & sagaci perquisitione investigata restituentis dicta, loqui veluti præsentis alterius vicibus feci. Quid tam rectum, tam verum, quid tam Catholicum, quid sole clarius, ad instructionem omnium magis utile, vel contra Hæreticos certè, qui inimica adversum nos mente deserviunt, quid tam irreprehensibile? Vos ergo catholicorum virorum præcepta tenaciter assequendo, iusti hæredes, sed & necessarij inveniemini: qui Latiali eloquio pollentes, sapientioribus præferamini: & non magis stillantis liquoris, sicut præfatione comprehendidi, quam inundantium fluviorum ubertate rigati, redundetis fluentis sanctorum.

DE CORPORE ET SANGUINE CHRISTI,
Homilia incerto autore.

MAGNITUDO cælestium beneficiorum angustias humanæ mentis excedit: & propterea ordinavit ita divina providentia: ut quod capere in nobis ratio rerum mole victa non poterat: fides devota conciperet, & intellectum credulitas robusta nutriet. Cùm ergo propter transgressionem Adæ, origini & morti teneretur obnoxii: prospiciens ex alto Deus, ex quo essemus gravi debitores, juxta qualitatem captivitate: reparavit munus redemptionis, id est, ut pro debita morte offerret indebitam, quia nec nos habebamus unde viveremus, nec iste unde moreretur. Materiam ergo

B b ij

de nostra mortalitate suscepit, ut de sua immortalitate collata, moti possit vita pro mortuis. Et quia corpus assumptum ablatum erat ab oculis nostris, & sideribus illaturus, necessarium erat, ut nobis in hac die sacramentum corporis & sanguinis sui consecraret, ut coletur vel jugiter, jure per mysterium quod semel offerebatur in pretium; ut quia quotidiana & indefessa currebat pro hominum salute redemptionis, perpetua esset etiam redemptionis oblatio, & perennis illa victima, viveret in memoria, & præsens semper esset in gratia. Vera unica & perfecta hostia, fide existimanda non specie: nec exterioris censenda visu hominis, sed interioris affectu. Unde merito cœlestis confirmat autoritas, quia caro mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus.

Recedat ergo omne infidelitatis ambiguum, quandoquidem qui autor est muneris, ipse est etiam testis veritatis. Nam visibilis sacerdos, visibiles creaturas in substantiam corporis & sanguinis sui, verbo suo secreta potestate convertit, ita dicens: Accipite & comedite, hoc est corpus meum. Et sanctificatione repetita: Accipite, inquit, & bibite, hic est sanguis meus. Ergo ut ad nutum præcipientis Domini, repente ex nihilo subsisterent excelsa cœlorum, profunda fluctuum, vasta terrarum, ita parem potentiam in spiritualibus sacramentis verbis præbet virtus, & rei servit effectus. Quanta itaque & quam celebranda vis divinæ benedictionis operetur: & quomodo tibi novum & impossibile videri non debeat, quod in Christi substantiam terrena & mortalia commutatur: te ipsum, qui jam in Christo es regeneratus interroga.

Dudum alienus à vita, peregrinus à misericordia, à salutis via, intrinsicus mortuus exulabas: subito initiatus Christi legibus, & salutaribus mysteriis innovatus, in corpus Ecclesie non videndo, sed credendo transisti: & de filio perditionis, adoptivus Dei fieri occulta puritate meruisti, in mensura visibili permanens, major factus es teipso visibiliter sine quantitate augmento, cum ipse atque idem esses, multo aliter fidei processibus extitisti. In exteriore nihil additum est: & totum in interiore mutatum est, ac sic homo Christi filius effectus, & Christus in hominis mente formatus est. Sicut ergo sine corporali sensu præterita vilitate deposita, subito nova indutus es dignitate; & sicut hæc quæ in te Deus læta curavit, infecta diluit, maculata deterfit: non sunt oculis, nec sensibus tuis credita: ita cum reverendo altari cœlestibus cibis satiandus accedis, sacrum Dei tui corpus & sanguinem respice, honora, mirare, mente continge, cordis manu suscipe: & maximè hautu interiori assume.

Quod si illius veteris legis manna de quo legitur: Pluit eis manna ut ederent, hoc unicuique sapiebat quod desiderii concupierat: aliudque erat quod sumebatur, aliud quod videbatur: invisibilitèrque sapor ille in singulorum sensibus formabatur: si ergo illud veteris legis manna, cœlitus elapsam per multimodas suavitates, naturæ suæ meritum & generis sui excedebat intuitum: & si creaturam suam dispensatio largitoris multiplici diversitate condiderat, ut præberet gustus quod ignorabat aspectus: quia juxta recipientis desiderium, esca illius novitas & dignitas nascebatur: Unumquemque enim variis & alienis saporibus reficiebat mellistum pluvie illius donum, & multiplex siccis imbris obsequium: quæ cum ita sint: quod illic aviditas faciebat, hic fides faciat: & sicut in corpore cibus sapiebat, in pectore Deus credulitate proficiat: sicut legitur: Accedat homo ad cor altum, & exaltabitur Deus: Ideo quod ibi delectatio obtinebat in faucibus, hic benedictio operetur in sensibus. Ad cognoscendum & percipiendum sacrificium veri dominici corporis, ipsa te roborat potentia consecratoris: & qui tunc latuit præfiguratus in manna, sit tibi nunc manifestatus in gratia.

Ipsam autem fuisse in manna illius specie præfiguratum: etiam Propheta evidenter ostendit, dicens: Panem cœli dedit eis: panem angelorum manducavit homo. Et quis panis est angelorum nisi Christus, qui cibo suæ charitatis & lumine claritatis nos faciat? Et hunc dat panem, dicente Propheta: Sexta die duplum colliges. Dum enim primò à dominica die in lege tribuitur, & in solo sabbato denegatur: jam tunc Christus ab Ecclesia cui dominicum resurrectionis diem consecravit, recipiendus ostenditur: & synagoga ad quam cultus sabbati pertinebat, negandus esse percipitur: dum dies

qui est dies septimus, cœlestis panis fraude mulctatur de quo pane vetus narrat historia. Nec qui plus collegerat habuit amplius: nec qui minus paraverat, reperit minus: eo quod Eucharistia perceptio non in quantitate, sed in virtute consistat: quod corpus Domini sacerdote dispensante tantum est in exiguo, quantum esse constat in toto. Quod cum Ecclesia fidelium sumit: sicut plenum in universis, ita integrum esse probatur in singulis. De quo sensu apostolica sententia derivata est dicens: Qui multa habet non abundabit, & qui modicum habet, non minorabit.

Non enim de communi pane accipi dictum potest, quem si forte esurientibus apponeremus: non ex toto perveniret ad singulos: quia particulatim & minutatim pro portione sua unusquisque præsumeret. De hoc verò pane cum assumitur, nihil minus habent singuli quam universi: totum unus, totum duo, totum plures sine diminutione accipiunt: quia benedictio hujus sacramenti scit distribui, nec scit distributione consumi.

Sacramenti itaque hujus formam, etiam in Judæorum paginis videmus expressam. Nam de Melchisedec in Genesi legitur: Et Melchisedec rex Salem obtulit panem & vinum & benedixit Abraham. Fuit autem sacerdos Dei altissimi: dumque à præputio, id est, à gentili, circumciso futura benedicitur, Ecclesie gloria prædicatur: & synagoga infideli populus ex gentibus acquisitus præponitur. Hujus ergo Melchisedec genealogia vel origo notitiam illius temporis latuit: & oblatione panis & vini, hoc Christi sacrificium præfiguravit, de quo Propheta pronunciat: Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedec.

Nam & Moyses de eo mysterio loquens: vinum & sanguinem sub una appellatione significat: & in benedictione Patriarchæ dominicam passionem multo amplius demonstrat: ita inquit. Lavabit in vino stolam suam, & in sanguine uvæ pallium suum. Adverte quàm evidenter constat vini creaturam, Christi sanguine nuncupatam. Et quid adhuc de hac duplici specie inquirere debeat, ipso Domino attestante cognosce. Nisi, inquit, manducaveritis carnem filii hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis.

Quod testimonium contra Pelagii blasphemias evidentissimum atque validissimum est: qui asserere arrepta impietate præsumit, non propter vitam, sed propter regnum cœlorum, baptismum parvulis conferendum. Sub his enim Dei verbis quibus Evangelista pronunciat: Non habebitis vitam in vobis: aperte intelligendum est, quod omnis anima munere baptismi vacua, non solum gloria careat, sed & vita.

Hoc itaque dominici sanguinis vinum aqua esse miscendum, non solum traditione sed ipso genere passionis ostendit: ex cujus sacro latere sanguis & aqua lanceæ illusione profluxit: sicut & Propheta multo antè præcinit dicens: Percussit Petram, & effluxerunt aquæ. Et Apostolus: Bibebant, inquit, de consequente eos petra. Vides quod qui biberit de Christi gratia, sequitur eum Christi misericordia.

Sed in Salomone de ipso Deo prædictum legitur: Sapientia, inquit, ædificavit sibi domum, id est, corpus hominis assumpsit: in quo habitat plenitudo divinitatis: Excidit columnas septem: quia illum benedictio gratiæ septiformis implevit. Mactavit hostias suas: miscuit in cratere vinum suum: & paravit mensam suam. Et in sequenti: Venite, & edite de meis panibus, & bibite vinum quod miscui vobis. Admixtum ergo aqua vinum legitur.

Nunc causam quare utrumque Dominus misceri voluerit, inquiremus. Quando in Judæorum convivio nuptiali vinum, id est, fides in eis deficiebat: Vinum, inquit, deficiebat: quia vinea fructum negabat: de qua dicitur: Expectabam ut faceret uvas, fecit autem spinas. Unde & serpens spinæ capiti redemptoris imposuit: quando Dominus nuptiali tempore, id est, quando sponsus se Ecclesie suæ paschali exultatione jungendo aquas in vinum convertit: manifeste præfigurans multitudines gentium de sanguinis sui gratia esse venturas. Per aquas enim populos significari, factis aperitur eloquiis: sicut legitur: Aquæ istæ quas vidisti, populi sunt & gentes & linguæ. Unde & advertimus in aquis figuram gentium demonstrari, in vino autem sanguinem dominicæ passionis ostendit. Ac sic cum in sacramentis vino aqua miscetur, Christo fidelis populus incorporatur &

jungitur, & quadam ei copula perfectæ charitatis unitur, ut possit dicere cum Apostolo: Quis nos separabit à charitate Christi? tribulatio, an angustia, an persecutio? & reliqua. Deus autem homini suscepta sanctificatione miscetur, quam fides in ipso peccatore affectus justitiæ, misericordia pietatis infundit.

Etiam in hoc ipso, quod in numerosis tritici granis panem confici novimus, unitatem constat assignare populorum. Sicut enim frumentum quod sola purgantis sollicitudine ad candidam speciem molarum labore perficitur, ac per aquam & ignem in unius panis substantia congregatur: sic variegates, diversæque nationes, in unam fidem convenientes, unum de se Christi corpus efficiunt, & Christianus populus quasi tritici grana innumerabilia in sacrilegis nationibus fide purgata atque cribrata discernitur. Et in unum, quasi infidelium lolio pertransiente colligitur, & duorum testamentorum instructione, velut frumentum gemino molarum opere curatum nitefcit, & in illam primæ originis dignitatem nativo candore mutatur, ac per aquam baptismi, vel per ignem Spiritus sancti, æterni illius panis corpus efficitur.

Sicut ergo separari grana ab illius confectioe panis adunatione non possunt, & sicut aquæ ad propriam redire substantiam in vinum permixtæ, jam non possunt: sic & fideles quique atque sapientes, qui redemptos se Christi sanguine & passione cognoscunt, ita debent quasi inseparabilia membra capiti suo, fidei observatione & ardentissima religione sociari, ut ab eo non voluntate, non necessitate seungi, non ulla terrena spe ambitione, non denique ipsa possint morte divelli. Nec dubitet quisquam primarias creaturas, nutu divinæ potentie, præsentia summæ majestatis in dominici corporis transire posse naturam, cum ipsum hominem videat artificio cœlestis misericordie Christi corpus effectum.

Sicut autem quicumque ad fidem Christi veniens ante verba baptismi adhuc in vinculo est veteris debiti, his verò memoratis, mox exiit omni fœce peccati: ita quando benedictiæ verbis cœlestibus creaturæ sacris altarium imponuntur, antequam invocatione sui nominis consecrantur, substantia illic est panis & vini, post verba autem corpus & sanguis est Christi. Quid autem mirum est, si ea quæ verbo potuit creare, verbo possit creata convertere? Imò jam minoris videtur esse miraculi, si id quod de nihilo agnoscitur condidisse, jam conditum in melius valeat commutare. Require quid ei possit esse difficile, cui facile fuit hominem de limi materia figurare: imaginem etiam suæ divinitatis induere, cui promptum est eum rursus revocare de inferis, restituere de perditione. reparare de pulvere, de terra in coelum levare, de homine angelum facere, corpus humanum conforme corpori suæ claritatis reddere, figmentum suum in regni sui consortio sublimare: ut qui corpus nostræ fragilitatis assumpserat, nos in corpus suæ immortalitatis assumat: ad quam gloriosam resurrectionem piis non operibus præparare dignetur, qui vivit & regnat in sæcula sæculorum.

HOMILIA SUPER EVANGELIUM Matthæi, incerto autore.

SANCTUS Evangelista docet nos necessitatem inopie tolerantis, subsidii causa amicam debere perquirere, & id quod deest ad refectorem alterius, oportere ab altero mutuari. Intantum autem ad postulandum pervicacem esse voluit petitorum, ut nec nocturnis horis pulsare amici januam desinat, nec excitare eum dubitet quiescentem: ita etiam, ut tædium inferens impudentia mereatur quod amicitia non meretur, & communicationem panis extorqueat importunitas, quam non impetrat humanitas. Ait enim: Quis vestrum habebit amicum, & ibit ad illum media nocte, &c.

Videtur ergo secundum literam aliquid persuadere, ut media nocte quiescenti amico & clauso cubiculo dormienti molesti esse minimè desinamus. Sed si ad spirituales nos intelligentiam revocemus, inveniemus non durè Dominum, sed utiliter præcepisse. Nam utique postquam discipulos orationem dominicam docuit, hanc subiecit parabolam: ut intelligeremus importunos nos amicos esse debere, non expo-

stulando aliquid, sed potius precando: id est, Christum non carnali manu percutiendo, sed spirituali oratione pulsando. Ipse enim, si rectè vivimus, amicus noster est. Nam quis amior nobis est, quàm ille qui pretio sui sanguinis nos redemit? Ipse, inquam, amior omnibus est: qui cum sit Dominus, amicus esse dignatur, dicens ad Apostolos: Jam non dicam vos servos, sed amicos.

Hujus ergo amici ostium incessabiliter pulsare debemus, & horis eum inquietare nocturnis, & usque adeo molesti esse, ut importuni etiam judicemur. Sed non hujus importunitatis vereamur offensam: quia hæc apud Dominum importunitas opportuna est. Acceptor enim est illi impudens deprecatio, quàm secura præsumptio: hoc est, plus mereatur qui sollicitus orat instanter, quàm qui confidens distulit negligenter. Ait enim & ille: si perseveraverit pulsans. Perseverans igitur meretur accipere: quod alibi evidenter dicit: Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit. Non multum ergo juvat frequenter orare, cui contigerit aliquando cessare.

Semper igitur & sine intermissione petendum est & pulsandum, ne precatio antè acta nihil proficit: si non ad finem eodem quo cæperit tenore pervenit. Dico, inquit, vobis, & si non dabit illi surgens, eo quod amicus ejus sit, propter importunitatem ejus surget & dabit. Magna perseverantia est, quæ quamvis importuna est, quamquam molesta sit Deo, tamen plus amica est, quàm amicus. Ecce enim quod amico negatur, perseverantia promeretur. Illi recusat de fiducia, huic de contentione compatitur. Illi non largitur familiariter pulsanti, huic pertinaciter miseretur oranti.

Pulsemus igitur ostium Domini, non solum per fidem, sed etiam perseverantia, ut aperiat nobis: & media nocte pulsemus, ne gravis nos ad vigilandum peccatorum somnus invadat: quoniam scriptum est: Beati servi quos cum venerit Dominus invenit vigilantes. Hoc autem ostium aperiri sibi Apostolus exposcit, non solum suis: sed etiam propriis orationibus obsecrans se juvari, dicens: Ut aperiat mihi ostium ad loquendum mysterium Christi: scilicet aperto ostio illos sacramenti panes accipere desiderans, de quibus esurientis gentilis populi ad cognoscendum Dominum inedia saturaret. Et nos ergo pulsemus hoc ostium & perseveranter oremus, ut ex ipso sapientiæ & scientiæ panem accipere mereamur. Nam nisi substantiam exinde sumperimus, fraternitatis istius desiderium proprio sermone reficere non valeamus.

Vel homo iste quilibet Christianus intelligitur, qui fidem Trinitatis tantummodo intelligit: & quod necessarium est, nisi alter eum doceat, ignorat. Amicus verò ejus, ut diximus, Christus est. Quod dicit: vadit ad illum media nocte, id est, in novissimo tempore, & dicit illi, commoda mihi tres panes: ac si dicat anima illa ad Christum: commoda mihi fidem Trinitatis, & fac me intelligere quemadmodum operari me oportet. Amicus meus venit de via; ac si dicat, sensus meus ambulavit per diversas regiones, & rediens ad me vacuus est, non habeo alimenta spiritalia quæ ante illum ponam: nisi tu me doceas fidem Trinitatis, spem, charitatem, & omne quod ei tribuam: nec unde eum doceam habeo. Ad quem ille respondens deintus dicit: Noli mihi molestus esse, & cætera. Distulit quidem desiderium, sed non abstulit, ut plus nos quæramus, & inventus strictius teneatur. Quod verò dicit: Pueri mei mecum sunt, ac si dicat Dominus Christus omnipotens: sancti mei quos volui jam mecum sunt. Non possum surgere & dare tibi. Ideo negat petitionem, ut probe cujuslibet perseverantiam. Et quod dicit: si non dabit illi surgens eo quod amicus ejus est, propter improbitatem tamen ejus surget, & dabit illi quotquot habet necessarios: sic & Dominus Jesus amicus & frater noster Christianorum, omni importune fidelitèrque petenti, pro jugi petitione quicquid in nomine ejus petierit, sine difficultate tribuet. Sicut & sequitur.

Ego vobis dico: Petite, & dabitur vobis: quærite, & invenietis: pulsate, & aperietur vobis: id est petite patrem, quærite filium, pulsate Spiritum sanctum. Vel petite cogitationibus, quærite verbis, pulsate operibus. Sive petite fidem, quærite opere, & pulsate scientia: & ecce omnia aperientur vobis. Quis autem ex vobis patrem petit panem, nunquid lapidem dabit illi? Ac si dicat: qui petit à Domino charitatem & dilectionem, non illi dat duritiem cordis. Aut piscem, nunquid pro pisce serpentem dabit illi? Per piscem fides intelligitur, per serpentem infidelitas: ac si dicat: si petis à